

MÜHACİR

"İrənlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin mətbu nəşri
№ 05 (102) 18 noyabr 2017-ci il

ایرانی مهاجرلر جمعیتی اجتماعی بیرلیتینین مطبوعه نشری

Bu gün "İrənlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyələşdirdiyi "Mühacir problemi ilə bağlı Azərbaycan modelinin öyrənilməsi mövzusunda maarifləndirici tədbirlərin keçirilməsi" layihəsi çərçivəsində reallaşdırdığı "dəyirmi masa"lara yekun vurur. Milli QHT Forumu "İrənlı Mühacirlər Cəmiyyəti - mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modeli" silsiləsindən olan dördüncü tədbirimizin düzənlənməsi üçün yer ayırıb. Bizim öhdəmizə isə Gəncədə, Zaqatalada, Şamaxıda olduğu kimi burada da "dəyirmi masa"nın yüksək səviyyədə keçirilməsi, diqqət və qayğı sahiblərinə "sağ olun!" deyilməsi düşür. Dəvətilər sırasında mövzu ilə bağlı alim və tədqiqatçıların, təşkilatların təmsilçilərinin, media nümayəndələrinin, digər qurum üzvlərinin olması fəal diskussiyalar vəd edir.

müstəsna xidmətləri var. Regional tədbirlərimizdə dünyanın şöhrətini yaradıcılardan, bu gün isə ənənəni layiqincə davam etdirənlərdən 70 nəfərinə İMC-nin diplomları verildi. Gəncə, Zaqatala və Şamaxının icra başçılarına təqdim edilən diplomlar isə diqqət və həssaslıq nümunələrinin

nicatını köhnə və yeni qitələrdə arayanların üzünə sərhədləri bağlayanlara, onları qovma çağırışlarına məhəl qoymayanlara, Azərbaycan kimi bəşəri dəyərlərə söykənən müstəqil dövlətlərə qarşı böhtan kampaniyaları aparana yonəlon tutarlı əyani cavabdır. Tədbirlərimizdən

Bu gün layihəmiz başa çatır

Gündəliyimiz bir qədər də zənginləşib. İştirakçılara əlavə olaraq qısa müddətdə ərəşəyə gətirdiyimiz sənədli filmi də göstərəcəyik. "70il- ataların yolu davam edir" adlanır. Əsəlinə elə bir yeniliyə imza atmamışıq. "Arazın o tayında", "Övladların haradadır Vətən?" filmlərindən epizodlar götürüb səfər sujetləri ilə birləşdirmişik. Bildirmək istəmişik ki, görkəmli şairimiz Əli Tudeyin 12 dekabr 1946-cı ildə Naxçıvanda, mühacirətin ilk günündə qələmə aldığı "Mən nə gətirdim?" şeirinin müşayiəti ilə Arazın o tayına təşrif gətirən qatarmişinlərinin böyük qismi həyatda olmasalar da, ocaqlarının başında dayanan ləyaqətli yollarının davamçılardırlar.

Sözümüzün, layihəmizin məqsədi, məramı budur: İrənlı Mühacirlər Cəmiyyəti qitələrdə alternativ olmayan mühacir qurumdur. Biz inananlarla, şəkk edənlərlə, məlumat bəsit olanlarla ümumi mülhizələrlə yox, konkret faktlarla, sənədlərlə, misallarla maarifçilik işi aparmaq imkanına maliklik.

Bəli, dünyada kifayət qədər mühacir təşkilatları

Hamı: "davamlı olsun!" - deyir

mövcuddur. Fəqət onların heç biri Bakı Dövlət Universitetində işləyən professorumuzun dediyi kimi dünyəvi model şəklində formalaşmayıb.

Götürək 71 il əvvəl başlanan mühacirətimizi. Onda minlərlə fədaai ailə üzvləri ilə Arazın bu tayına pənah gətirdi. İrənlı həmsərhəd digər ölkələrə üz tutanlar qandallanıb şah rejiminə təhvil verildi. Onları ya dara çəkəndilər, ya da ilan mələyən yerlərə sürgün etdilər. İkinci dünya müharibəsinin iqtisadi ağırlığından hələ özünə gəlməyən Azərbaycan isə pənah gətirənləri doğmalar kimi bağrına basdı. Hər birini əvvəl yatacaqla, çörəklə,

işlə təmin etdi. Cəmi 10 ilə evsiz, mənzilsiz qalan olmadı. Minlərlə mühacir ali və orta ixtisas təhsili məktəblərinə yerləşdirildi. Vaxtilə 70 faizə qədəri yazıb-oxuya bilməyən həmin insanların sıralarından cəmi bir qərinə ərzində 200 nəfərə yaxın elmlər doktoru, namizədi yetişdi.

Azərbaycan Respublikası istər sovet dönəmində, istərsə də müstəqillik illərində möhtəşəm quruculuq işləri ilə başqalarına nümunə göstərib. Bu epopeyanın yaradıcıları sırasında üç Sosialist Əməyi Qəhrəmanımızın, orden, medal və döş nişanlarına layiq görülen 10 min nəfərdən yuxarı zəhmət adamımızın

davamından söhbət açdı. Azərbaycanda elə bir sahə yoxdur ki, irənlı mühacirlərin, onların övladlarının adları bütün ölkənin fəxr edəcəkləri insanların sırasında yer almasın. Sənaye, tikinti, nəqliyyat, elm, səhiyyə, mədəniyyət, incəsənət, idman, Vətən yolunda misilsiz şücaətlər - hər birində fəxri adları daşıyanlarımızı sizlər də yaxşı tanıyırsınız.

Bizim layihəmizin müstəsna əhəmiyyəti ondadır ki, müasirdir, günümüzə səsleşəndir. Konkret desək, hər gün Aralıq dənizində sulara qərç olan afrikalı, asiyalı mühacirlərin faciələrinə göz yumanlara,

sujetlərə diqqət yetirin. Bunlar iftixarlı dünənimize baxış, nikbin sabahımıza yonəlon inamlı nəzərlərdir. Müxtəlif yaşlı, peşəli insanların çıxışlarında ifadəsini tapan "layihə müasirdir, davamını tapmalıdır" istəkləri də bundan qaynaqlanır.

Dünən bizlər Fəxri Xiyabana tər gül-çiçəklərlə baş çəkədik. Regionlarda olduğu kimi öncə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət etdik. Azərbaycan Demokratik Firqəsinin yaradıcısı, Milli Hökumətimizin rəhbəri Seyid Cəfər Pişəvərinin abidəsi önündə iftixarlı keçmişimizə nəzər saldıq. Təşkilatımızın rəhbərləri olmuş general Qulam Yəhyanın və Əmirəli Lahrudinin də xatirələrini andıq. Bu misilsiz şəxsiyyətlərin tarixi xidmətlərini ehtiramla xatırlayaraq öhdəmizə düşən vəzifələri dilə gətirdik. Bir daha qənaətə gəldik: bu layihə İrənlı Mühacirlər Cəmiyyəti qarşısında yeni üfüqlər açdı.

Yolumuz və layihəmiz davam edir!

Rəhim Hüseynzadə,
"Mühacir" in
baş redaktoru

"İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyi bu ilin sentyabr və oktyabr aylarında "Mühacir problemi ilə bağlı Azərbaycan modelinin öyrənilməsi mövzusunda maarifləndirici tədbirlərin keçirilməsi" layihəsi çərçivəsində üç "dəyirmi masa" keçirdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyələşdirdiyi bu tədbirlər "İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti - mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modeli" adlanırdı. Yüksək bayram əhval-ruhiyyəsi ilə yadda qalan həmin tədbirlərə qəzetimizin üç səhifəsini həsr edirik.

Gəncəyə gəlmişiz böyük quruculuq işlərinin gətirdiyi günlərə təsadüf etmişdik. Şəhər rəsmiləri bu barədə bizə ətraflı məlumat verdilər və vurğuladılar ki, qədim diyarın daha da gözəlləşməsi üçün zəhmət çəkən insanların sırasındakı kifayət qədər iranlı mühacirlər ailəsinə məxsus insanlar var. Tədbirə qədim şəhərdə və Gəncəbasardakı yaşayan iranlı mühacirlər və övladları, eləcə də burada fəaliyyət göstərən müxtəlif qurumların təmsilçiləri dəvət olunmuşdular. Öncə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin şəhərin baş meydanındakı abidəsi ziyarət edildi və ora gül-çiçəklər düzüldü.

"İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti - mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modeli" adlı tədbirin keçirilməsi üçün Gəncə Şəhər Mərkəzi Kitabxanası ayrıldı. "Dəyirmi masa" giriş sözü ilə açan İMC-nin sədri, əməkdar jurnalist Rəhim Hüseynzadə dedi ki, iranlı mühacirlərin Ümummilli Liderin xatirəsinə belə əziz tutmaları təsadüfi deyil. Son 70 ildə təşkilatımızın üzvlərinin əldə etdikləri misilsiz uğurların əksər hissəsi mehriban böyük şəxsiyyətin Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi iki dönəmin payına düşür. Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışı ölkədəki qaragüruh tərəfindən İMC-nin ləğvinə və inzibati binasının tamamilə ələ keçirilməsinə yönələn niyyətlərin qarşısını alıb.

Sədr qeyd edib ki, ötən illərdə İMC-nin və üzvlərinin qazandıqları uğurlar dünyanın hər bir mühacir təşkilatına nisbətə müqayisəyə gəlməzdir. Bu barədə ekspert çıxışlarında konkret faktlar səslənəcək. Bizim məqsədimiz isə ölkə daxilində və xaricdə eksəriyyətin məlumatlı olduğu həmin nümunələri ictimailəşdirmək, Azərbaycan dövlətinə, xalqına, rəhbərliyinə minnətdarlığımızı yetirməkdir.

Cəmiyyət sədri əlavə edib ki, Azer-

baycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyələşdirdiyi layihə çərçivəsində mühacirlərə xüsusi diqqət və qayğı nümunələri ilə seçilən rəhbər şəxslərin də mükafatlandırılması nəzərdə tutulub. Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin Başçısı Elmar Vəliyev və onların sırasında olması məntiqlidir. Yevlaxın Aran qəsəbəsindəki səlqəli "21 Azər" bağı, Seyid Cəfər Pişəvarinin şərafinə ucaldılan abidə, həmçinin Gəncəbasarda iranlı mühacirlərə hər iki bölgədə göstərilən hərtərəfli qayğı nümunələri buna əsaslar verir.

R. Hüseynzadə diplomu şəhər icra hakimiyyətinin baş məsləhətçisi Kənan Məmmədova təqdim edib. K. Məmmədov icra başçısı adından təşəkkürünü bildirərək deyib ki, iranlı mühacirlər 70 ildir Azərbaycanın təmöhüquqlu sakinləridirlər. Onlar bu şəhərin şöhrət salınmasının yaradılmasına dəyər verən, indinin özündə də hər sahədə nümunə göstərməkdədirlər.

Layihənin ekspertləri - "İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyi sədrinin birinci müavini, istifadə olan polkovnik Fəridun İbrahimli və "İnsan Hüquqlarının Müdafiəsi və Ekologiyasının Qorunması Mərkəzi"nin sədri Zeynalabidin Abbasovun İranlı Mühacirlər Cəmiyyətinin mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modeli kimi dəyərləndirilməsini məntiqi təsdiqləyən çıxışlarında diqqəti əsasən səkkiz məqamə çəkiblər. Onlar mühacirətdə ən kəskin problem sayılan ev və işlə təminat, təhsil,

həmin ictimai həyatında fəal iştirakı üçün hər cürə şərait yaradıldığını söyləyib. O, İMC-nin Gəncə şəhər təşkilatına rəhbərlik etmiş mərhum Bəhlul Rəvaninin, Əli Dəstənin xatirələrinin tədbirdə əziz tutulmasını da müsbət dəyərləndirib. Şəhər Təcili Yardım Stansiyasının həkimi Bayram Pardaşınasının çıxışı iranlı mühacirlərin Qarabağ uğrunda döyüşlərdəki şücaətlərinə yönəlib.

Sonda müxtəlif sahələrdə fərqləndiklərinə görə 20 nəfərə "İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin diplomları təqdim edildi.

"İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin diplomları ilə təltif olunanlar:

1. Elmar Vəliyev - Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin Başçısı
2. Əli Nüsrət oğlu Dəsti (ölmündən sonra)
3. İsrail Saməd oğlu Zeynalov
4. Cahan Mərbaba oğlu Ağamirov
5. Hüseyn Babaxan oğlu Hətəmi
6. Mətləb Barat oğlu Təhməzi
7. Baba Cəbrayıl oğlu Zərikarlı
8. Fatma Yusif qızı Cəfərova
9. Vaqif İbadulla oğlu Duruskari
10. Şahin Barat oğlu Nik-Nəcat
11. Nailə İsa qızı Ahəngəri
12. Zakir Kamran oğlu Məhərrəmi
13. Durna Nüsrət oğlu Dəsti
14. Nüşabə Barat qızı Nik-Nəcat
15. Sədaqət Qasım qızı Cahani
16. Mənsurə Mikayıl qızı Həbibzadə
17. Elmira Dadaş qızı Dehqani
18. Sədabə Barat qızı Nik-Nəcat
19. Bayram Cəfər oğlu Pardaşınası
20. Səadət Rəhulla qızı Səmi

13 oktyabr 2017-ci il - Zaqataladakı "dəyirmi masa"nın rəyi: Bu modeldən hər bir ölkə faydalana bilər

Oktyabrın 13-də iki günlük yağışlı havadan sonra günəş çıxmasını tədbir iştirakçıları hem də təbiətin məramımıza hörmət nümunəsi kimi dəyərləndirdilər. Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Mübariz Əhmədovun şəxsi göstərişinə əsasən "dəyirmi masa"nın keçirilməsi üçün Heydər Əliyev Mərkəzinin zalı ayrıldı. O, layihə iştirakçıları öncə bu möhtəşəm tikili və orada fəaliyyət göstərən müxtəlif deməklərlə tanış etdi. Bildirdi ki, burada yüksək istedadlı ilə fərqlənənler arasında İranlı mühacirlərin də övladları var. Tədbirdə həmin bölgədə və eləcə də Qax və Balakan rayonlarında yaşayan İranlı mühacirlər, onların ailə üzvləri, həmçinin müxtəlif qurumların təmsilçiləri iştirak etdilər. Öncə Ulu Öndər Heydər Əliyevin ab-

la" qəzetinin redaktoru İbrahim İbrahimovun, Turizm İnformasiya Mərkəzinin direktoru Təran Əhmədovun, jurnalist Elmira Mehdiyevanın, müəllim Məcid Yusifovun (Mehrani) və başqalarının çıxışlarından qeyd olundu ki, əgər hər gün Aralıq dənizində sulara qarşı olan mühacirlərin faciələrinə biganə qalan, sərhədlərini onların özünə bağlayan, məskunlaşmalarını isə qovulma çağırışlarını qulaq ardına vuran ölkələrin rəhbərləri, Azərbaycana qarşı insan hüquqları müstəvisində əsaslı təzyiqləri artırmaq istəyən Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) təmsilçiləri belə faktlardan xəbərdar olsaydılar onda yanlış münasibətlərindən mütləq xəcalət çəkərdilər. Ona görə də layihənin davamlılığının məqsədəuyğunluğu rəyina

dasi ziyarət olundu və ora tar gül-çiçəklər düzüldü.

"Dəyirmi masa"nın giriş sözü ilə Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Mübariz Əhmədov açdı. O, mövzuya şəxsi müşahidələrinə, çoxillik təcrübəsinə, bilgilərinə istinadən bələdçiliyini deyərək vurğuladı ki, müzakirəyə çıxarılan məsələ haqiqətən aktualdır, günə səsleşəndir. İcra başçısı vaxtı ilə inşaatçı kimi fəaliyyət göstərirdi bölgələrdə İranlı mühacirlərin quruculuğu işlərində, digər sahələrdə öncüllər sırasında olduqlarını, bu gün də ənənələrinə sadıq qaldıqlarını dilə gətirdi. Əlavə etdi ki, onlara hər bir sahədə qayğı yənə rayon rəhbərliyinin diqqət mərkəzindədir.

"İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin sədri Rəhim Hüseynzadə tədbirdə səslənən bu fikirlərin əslinə son 70 ildə mühacirlərin kompakt halda məskunlaşdıqları bütün 32 şəhər və bölgəyə aid olduğunu vurğuladı. İcra başçısı Mübariz Əhmədovun İranlı mühacirlərə, onların ailə üzvlərinə göstərdiyi diqqət və qayğıya görə "İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İB-nin xüsusi diplomuna layiq görüldüyünü bildirdi. Sonra isə fəxri mükafatı sahibinə təq-

dim etdi.

R.Hüseynzadə söylədi ki, "bizim Zaqatalada da tədbirimizdən əvvəl Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət etməyimiz məntiqi sayılmalıdır. Ekspertlər dəhi şəxsiyyətin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi hər iki dövərdə təşkilatın müqayisəyə gəlməz uğurlarından söhbət açacaqlar. Mən isə əlavə etmək istədim ki, məhz Ulu Öndərin hakimiyyətə qayıdışı İMC-nin ləğvini və zorakı yolla inzibati binasının tamamilə zəbtini istəyənlərin niyyətlərini puça çıxardı".

R.Hüseynzadə Ulu Öndərin yolunun Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyev tərəfindən layiqincə davamının hər bir mühacir ailəsində sabaha inamı artdığını deyib.

Layihənin ekspertləri - İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti sədrinin birinci müavini, istifadə olan polkovnik Firudin İbrahimli və "İnsan Hüquqlarının Müdafiəsi və Ekologiya-nın Qorunması Mərkəzi"nin sədri Zeynalabdin Abbasovun çıxışlarında İMC-ni mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modeli kimi formalaşdırılan məqamlar təqdim olundu. İlk növbədə diqqət ev, iş, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, adəbiyyat, idman,

Azərbaycan naminə hər cür şücaətə hazırlıq və digər sahələrdəki diqqətə layiq uğurlar konkret faktlarla, misallarla əsaslandırıldı. Bütün bunların insan şərəfinə, ləyaqətinə, qayğılarına diqqətin Azərbaycan kimi tolerant ölkədə mümkünlüyünü dilə gətirdilər.

"20 Yanvar" Cəmiyyətinin sədr müavini, ehtiyatda olan mayor Nizami Rzaşüvərinin çıxışı İranlı mühacirlərin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin əldə olunması yolunda və erməni işğalçılarına qarşı döyüşlərdə göstərdiyi şücaətlərə həsr edildi.

İMC-nin Zaqatala regional təşkilatının sədri Nadir Hünərvəri qurumun əhatə etdiyi üç bölgədəki fəaliyyətinin mənzərəsini yaratdı. Cəmiyyətin sədr müavini Murtoza Nizamoğlu İrandan ötən əsrin 80-ci illərində Azərbaycana mühacirət etdiyini vurğulayaraq həmin dövr Avropaya təşrif aparan həmvətənləri ilə nisbətə müqayisə apardı: "Yoldaşlarımız Azərbaycanda qısa müddətdə ev, təhsil, işlə təmin edildilər. Digər ölkədəkilərlə söhbətlərdə isə onların necə ciddi çətinliklərlə üzbəüz qalmalarını demələri ürəkəçən hal deyildi".

Hökim Ərşad Qüdrətoğlunun, "Zaqata-

gəldi.

Sonda 16 nəfərə müxtəlif sahələrdə fərqləndiklərinə görə "İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin diplomları təqdim olundu.

"İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin diplomları ilə təltif edilənlər:

1. Mübariz Əhmədov - Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı
2. Nadir Məlik oğlu Hünərvəri
3. Əlişah Qüdrət oğlu
4. Binəndə Rəhim Adil oğlu
5. Aləmzadə Məhəmməd Hüseyn qızı Xənalızadə
6. Mələhat Səbuhi qızı Ələsgərli
7. Rəhim Rəhim oğlu Mehərrəmli
8. Natiq Nadir oğlu Karimov
9. Firudin Səlim oğlu Rəxtari
10. Şahin Hüseyn oğlu Rizvan
11. Ruhuəlla Ərşad oğlu Hətəmi
12. Fərman Rəhim oğlu Karimov
13. Aynurə Adil qızı Binəndə
14. Xatirə Nizami qızı Nəmini
15. Məlik Nadir oğlu Hünərvəri
16. Məcid Yusifov (Mehrani)

Regionlarda yekun "dəyirmi masa" Şamaxı 27 oktyabr 2017

Yekun rəy: İMC mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modelidir

İMC-nin ibramətazim model olduğunu söyləyib.

Layihənin ekspertləri İrənlilə Mühacirlər Cəmiyyəti sədrinin bi-

hblərimizinin, igidlərimizin layiq görüldükləri fəxri adlar və sair mühacirətdə yaşanan şərəfli bioqrafiaların təcəssümü kimi dəyərləndirildi.

İMC-nin Şirvan regional təşkilatının sədri Rəsul Rzai 70 il əvvəl və sonralar mühacirəti şərtləndirən cəhətlərdən söhbət açdı. Sədr vurğuladı ki, ata-babalarımıza qollarını geniş açan ölkədə hər tərəfli qayğı nümunələrinə mühacir-

si uğrunda mücadilələrdə bütün mühacirlərin və onların övladlarının göstərdikləri şücaətlərdən ətraflı söhbət açıb.

Çıxışlarda bir mənalı surətdə vurğulandı ki, mühacirlər daim Azərbaycanın doğma sakinləri kimi qayğı ilə əhatə olunublar. Lakin Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin respublikaya rəhbərlik etdiyi dövrlərdə əldə olunan nailiyyətlər müqayisədə gəlməzdir. Rəhbərin xalqın tələbi ilə yenidən qayıdışı İMC-ni bir təşkilat olaraq sıradan çıxarmaq. Bakıdakı üçmərtəbəli ofisinə yiyələnmək istəyənlərin niyyətlərini puça çıxardı. Mehribanlara görə cəmiyyət üzvləri tədbirlərindən əvvəl Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevlə bağlı ziyarətçılara baş çəkməyi özlərinin mənavi borcu sayırlar. Həmçinin bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin İMC-yə və onun üzvlərinə münasibətdə göstərdiyi həssaslıq nümunələri ənənənin davamında xəbər verir.

Tədbirdə 29 nəfər mühacirə və ailə

İrənlilə Mühacirlər Cəmiyyəti layihə çərçivəsində bölgələrdə keçirdiyi "dəyirmi masa"lara oktyabrın 27-də yekun vurub. Şamaxı şəhərinin Heydər Əliyev Mərkəzində düzenlenen regional tədbirdə bu rayonda və İsmayılida məskunlaşan irənlilə mühacirlər, onların ailə üzvləri, eləcə də müxtəlif qurumların təmsilçiləri, media nümayəndələri iştirak ediblər. Gəncə və Zaqatalada olduğu kimi burada da öncə Ümummilli Liderimizin abidəsi ziyarət edilib, ora tər gül-çiçəklər düzülüb.

Cəmiyyət rəhbərliyini qəbul edən Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Asif Ağayev onlara bölgədəki quruculuq işləri barədə ətraflı məlumat verib. İcra başçısı Şamaxının şöhrət salnaməsini yaradıcıların ön sırasında on illər boyu bu insanların olmasından qürur duyduğunu və hər birinin doğmaları kimi daim diqqət mərkəzində dayandıklarını deyib. Görüşdə bütün bunların təfərrüatları ilə məlum olduğunu əsas götürülərək Şamaxı RİH-in başçısı A.Ağayevin "İrənlilə Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin fəxri diplomuna layiq görüldüyü deyilib və ona mükafat təqdim edilib.

Tədbiri giriş sözü ilə RİH-in məsləhətçisi Babaqədir Qədirov açdı. Cəmiyyətin sədri R.Hüseynzadə bildirib ki, "İrənlilə Mühacirlər Cəmiyyəti" mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modeli" adlı silsilə tədbirlərinin bu respublikaya pənah gətirmənin 70-ci ilində düzenlənməsi heç də təsadüfi deyil. Siz layihə ekspertlərinin də gətirdikləri konkret misallardan görəcəksiniz ki, bizlərin on illər boyu əldə etdiyimiz misilsiz uğurlar dünyanın bütün digər ölkələrindəki mühacir təşkilatları üçün əlçatmaz, qiyyətə layiq konkret nailiyyətlərdir. O, diqqəti Azərbaycanda insan hüquqlarının pozulmasından dem vuran dövlətlərin, AŞPA-nın nıcatını yeni və köhnə qitələrdə arayan mühacirlərin demək olar hər gün dənizdə qərq olmalarına, üzvlərinə sərhədlərin bağlandığına, tikanlı məfillər arasında

rinci müavini, istefada olan polkovnik Firudin İbrahimi və "İnsan Hüquqlarının Müdafiəsi və Ekologiyaların Qorunması Mərkəzi"nin sədri Zeynalabdin Abbasovun çıxışlarında İMC-ni mühacirətin dünyəvi Azərbaycan modeli kimi formalaşdıran cəhətlərdən ətraflı bəhs edilib. Qeyd olunub ki, 1947-ci ildə Azərbaycana pənah gətirən fədailərin 70 faizindən çoxu yazıb-oxumağı belə bacarmırdı. 33 il ərzində onların 200 nəfəri elmlər namizədi, doktoru dissertasiyalarını müdafiə etdi. Ön kəskin problem sayılan mənzil təminatı cəmi 10 il ərzində həllini tapdı. 10 min nəfər orden, medal, döş nişanla-

doğurur.

"1951-ci ildə bizim yaşadığımız Şəhriyar qəsəbəsindən 3 nəfərin - Abdulla Əmrəli, Nobarəli Nobarəli və Hüseyn Həsənpurun Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına layiq görülmələri"

üzvlərinə "İrənlilə Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin diplomları təqdim olundu.

"İrənlilə Mühacirlər Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin diplomları ilə təltif edilənlər:

1. Asif Ağayev - Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı
2. Əmrəli nəsli
3. Nobarəli nəsli
4. Həsənpur nəsli
5. Baqirilər nəsli
6. Behruzilər nəsli
7. Rövşən Məmməd oğlu Əkbəri
8. Nailə Hüseyn qızı Ciddi
9. Aydın Əli oğlu Rzai
10. Rühəngiz Məcid qızı Xanzadə
11. İlyah Cəbrayıl oğlu Əbdülezizməzadə
12. Balabacı Fərzal qızı Baqiri
13. Vidad Əkbər oğlu Purzahidan
14. Ramiz Əli oğlu Rzai
15. Rəsul Əli oğlu Rzai
16. Rizvan Allahverdi oğlu Razmiyani
17. Əkrəm Özim qızı Piri
18. Qədir Piriş oğlu Pırqani
19. Bəxtiyar Seyfəli oğlu Qurbanı
20. Siyavuş Yaqub oğlu Həkim
21. Tarix Allahverdi oğlu Purrza
22. Şahpur Əli oğlu Babay
23. Murad Hüseyn oğlu Zeynəli
24. Əzmağa Hüseynağa oğlu Cəbiyev
25. Nizami Dadaş oğlu Abbasov
26. Mina Rüstəm qızı Dolə
27. Əzizə İslam oğlu Əmrəli
28. Könül Mənuşpöhr qızı Bəziri
29. Əzizə Firuz qızı Piri

təhqirlərə məruz qaldıqlarına, onların qovulma çağırışlarının artdığına biganə yanaşmasına çəkarək belələri üçün

n ilə təltif olundu. Yazıçı və şairlərimizin, sənət adamlarımızın, müxtəlif peşə sa-

İki il əvvəl vikipediyada "Şamaxı ensiklopediyası" adlı kitabın hazırlandığı və təqdim olunduğu barədə xəbəri oxuyarkən maraqlandım ki, görəsən orada iranlı mühacirlər də yada salınıbmı? Qeyd edək ki, bölgələrdə belə təşəbbüsə baş vuranlar barmaqla sayıldığından Şamaxıdan Milli Məclisə deputat seçilən, Azərbaycan Vətəndaş Cəmiyyətinin inkişafına Yardım Assosiasiyasının rəhbəri Elxan Süleymanovun reallaşdırdığı təşəbbüs təqdirdə layiq sayılmalıdır.

Kitabın elektron variantında sualımı müsbət cavablandıran nümunələrə rast gələndə bu diqqətə görə ayanı minnətdarlığımı bildirməyi görüşlərin birinə saxladım. Nəşri iş cəmiyyətin Şamaxı komitəsinin sədri Mehman Baqirinin köməyi ilə rayon icra hakimiyyəti vasitəsilə əldə etdim. Yüksək səviyyəli bir nümunənin ərsəyə gətirildiyi həqiqətən göz önündə idi. Yalnız elmi məsləhətçilərinin sırasında 60-dan çox alim və mütəxəssisin adı var. 899 məqalə, 6 iri həcmli çəki, 663 fotosəkil və illüstrasiya, 20 xərte ensiklopedik bilgi almağa hələlik bəs edir.

Bu toplunu yalnız bir regionla məhdudlaşan gərgin axtarıqların, səmərəli yaradıcılığın təssəvvürü kimi dəyərləndirmək bəsit yanaşma olardı. O ümumazərbaycan ensiklopediyasının ayrılmaz tərkib hissəsi təsi bağışlayır. Son 70 ildə qədim Şirvan torpağının hertərəfli çiçəklənməsinə misilsiz yadigarlarını verən fədailər və varislərinin barədə çəkiyə gəlməyə əsaslar verir. Həmin yazıların mahiyyətindən isə bir məntiq boylanır. Kitab öncə Şamaxı barədədir. Onun tarixinə, adət-ənənələrinin təbliğinə, hərsahəli tərəqqisinə xidmət göstərən şəxslər harada doğulub boya-başa çatmasından asılı olmayaraq Şamaxının fəxri sakinləridir.

Ensiklopediyayı səciyyələndirmək silsilə yazıların mövzusu olduğundan keçirik adları orada yer alan fədailərə, onların övladlarının kimliyinə qısa və konkret aydınlıq gətirilməsinə.

Şamaxıda əməkde, təhsildə, idmanda parlaq uğurları ilə seçilən bir qəsəbə

**Nubarəli Nobarı,
Sosialist Əməyi
Qəhrəmanı**

**Hüseyin Həsənpur,
Sosialist Əməyi
Qəhrəmanı**

**Məşdi Əmiralı,
Sosialist Əməyi
Qəhrəmanı**

"Şamaxı ensiklopediyası"nı oxuyarkən Qədim yurdun şöhrətini yaradanlar

**Hüseyin Ciddi, tarix
elmləri doktoru**

var. Abdulla Əmrəli, Hüseyin Həsənpur, Nubarəli Nobarı, Sürət Baqiri, Məhəmməd və Rövşən Əkbərilər, Aydın və Rəşul Rzailər...

Bura vaxtı ilə 6-cı üzümçülük sovxozu sayılırdı. Təsərrüfata 1982-1998-ci illərdə unudulmaz insan, adlı-sanlı direktor Nadir Məmmədov rəhbərlik edirdi. Sonralar ora Ulu Şəhriyarın adı verildi. Təsərrüfat iki dəfə ümumdünya, ümumittifaq sərgilərin qızıl, 3 dəfə gümüş medallarına layiq görüldü. "Kaçır" və "Şamaxı" şərəfləri neçə-neçə ölkədə tanınırdı. Dörd Sosialist Əməyi Qəhrəmanından üçü keçmiş fədailər idi.

Ədəbdəki əminin qayını Abdulla İslam oğlu Əmrəli Gəncədəki evimizə qonaq gələndə qızıl medalını fəxrə sinəmə taxırdım. Əhərli fədalı Hüseyin Həsənpur Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adı ilə dünyaya gəlmişdi. Üçüncü qəhrəmanımız isə mühacir Nubarəli Ağaqlı oğlu Nobarı idi. "Övladların haradadır Vətən?" sənədli filmində onların surətləri canlandırılıb.

Daha 5 mötəbər şəxsimizin də portretləri, qısa biografiyaları ensiklopediyada məskunlaşıb. Kitab hazırlanarkən tərtibçilər Şirvan tarixini, mədəniyyətini, ədəbiyyatını araşdıran, bunun üçün ömrünün neçə-neçə il-

Solmaz Rüstəmovə - Tohidi, tarix elmləri doktoru

**Nailə Ciddi,
tarix üzrə
fəlsəfə doktoru**

lərini sərf edən alim və tədqiqatçılarımızı nəzərdən qaçırmayıblar. 1922-ci ildə Təbrizdə anadan olan tarixçi, arxeoloq, tarix elmləri doktoru Hüseyin Əhməd oğlu Ciddinin əsas tədqiqat sahəsi Şamaxı ilə əlaqədardır. Şəhərdə ev muzeyi, adına küçə var. Buğurət və Gülüstən qalaları, orta əsr Şirvan şəhərləri barədə fundamental araşdırmaların, "Şamaxı (VII-XVII əsrlər)" monoqrafiyasının müəllifidir.

Qızı Nailə də ata yolunun davamçısıdır. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin məzunı 10 il əvvəl tarix üzrə fəlsəfə doktoru adını almaq üçün dissertasiya müdafiə edib. AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun əməkdaşı "Şamaxı" tarixi-etnoqrafik tədqiqat əsərinin, 40-a yaxın elmi məqalənin müəllifidir.

Unudulmaz insan, tanınmış alim, Arazın o tayında

**Aydın Rzai,
filologiya
elmləri doktoru**

1941-1946-cı illərin siyasi proseslərinin aktiv iştirakçısı, ədəbiyyatşünas Qafar Kəndli xatirələrdə yorulmaz tədqiqatçı, ədəbiyyatşünas kimi qalıb. 1925-ci ildə Təbrizdə anadan olan, 72 yaşında Bakıda dünyasını dəyişən filologiya elmləri doktorunun adının ensiklopediyaya niyə salındığı sualını əsərləri cavablandırır. 17 il AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun "Qədim dövr Azərbaycan ədəbiyyatı" şöbəsinə rəhbərlik edən alimin "Xaqani Şirvani (həyatı, dövrü, mühiti)" fundamental əsərini, bu silsilədən olan elmi məqalələrini yada salmaq kifayətdir. Əsərin Tehrandə nəşri kimi istifadəsi xüsusi vurğulanmalıdır.

Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinin mündən iki il sonra (1975-ci il) bitirən fədalı, alim övladı Solmaz Əli qızı Rüstəmovə-

**Qafar Kəndli,
filologiya elmləri
doktoru**

Tohidi məhsuldar elm mənsulublarından. Əsas tədqiqat istiqamətləri XX əsrin birinci yarısında Qafqazın, Azərbaycanın, İranın və Türkiyənin siyasi tarixi və 14 kitabına, 3 monoqrafiyasına 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımını əks etdirən "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Fövqəladə Təhqiqat Komissiyasının sənədləri" mövzular, məxəzlər verib.

Nəhayət hazırda Şəhriyar qəsəbə məktəbində direktor işləyən Rəşul Rzainin qardaşı, 1990-cı ildən Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində çalışan Aydın müəllim barədə. Adıçəkilən qəsəbədə dünyaya göz açan A. Rzaiyə öncə Şamaxı şəhərindəki pedaqoji fəaliyyəti hörmət qazandırır. Sonralar Bakıda AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda çalışıb.

1990-cı ildə filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi adını müdafiə edib. Hazırda elmlər doktorudur. 8 kitabın, 50-dək elmi məqalənin müəllifidir.

İllər keçdikcə "Şamaxı ensiklopediyası"nın elektron variantı daha da genişlənəcək. Tertibçilər bunu vəd edirlər. Bu sırada iranlı mühacir ailələrinə mənsub neçə-neçə təmsilçimizin də olacağı şübhəsizdir.

Əhməd bəy Şeybani

12 şəhriyər (3 sentyabr 1945-ci il) elmiyəsini İran da-xilində yayılan gündən azər-baycanlı vətənpərvərlərin sə-nədi necə hərəratlə və se-vinclə qarşıladığı göz-üzü-müzün qabağında.

Bu fərəhli Azərbaycan bölgələrində yaşayan və müxtəlif təbəqələrdən olan peşə sahiblərdən, fəhlələrdən, kəndlilərdən, tacir və mülkə-darlardan, ziyalı bəy və xanlar-dan, ruhanilərdən mərkəzə və mətbuata gələn çoxsaylı teleq-raf və məktublardan daha ay-dın görmək olardı. Uzun illər arzusunda olan və bu fürsət-dən istifadə edən Muğanın Arazbasar bölgəsinin Gümüş Çilli kəndinin sahibi və 1304-cü ildə (1925) elə bu kənddə dünyaya göz açan Yədulla xan Hüseyni Əzizxan oğlu Ərdəbil şəhərində çıxan "Cövdət" qəzetindəki (1945) məktubunda deyirdi ki, mən bütün daşınan və daşınmaz əmlakımın rə-yyətində paylanmasını istəyirəm.

Yüz hektar əkinə yararlı və bir o qədər otlaq sahəsi, at ilxi-si, qoyun sürüləri və çoxsaylı mal-qaradan ibarət olan əmlak-ın rəyyətində puluz bölməsi bölünməsi xəbəri bunu eşidən daxili irtica və xüsusilə bəylər və xanlar məkanı olan Azər-baycanda - Muğanda Yədulla xana qarşı kini artırdı. Nəncib bəylər və xanlar, böyük torpaq sahibi mülkədarlar Yədulla xanı Arazda tullaşacağı ilə təhdid edib, sağılan inəklərin tövləsini və otlaq yerlərini od-ladılar. Xanların və bəylərin ya-ramazlıqlarına sinə gərən Ya-dulla xan Milli Hökumət zama-nı Şiri Qəhrəman, Xurşidi İslam, Cəfəri Kazım, Şeyxi Adil, Behbudı Haqverdi, Qaffari Kə-lam və digər həmfikirli ilə bir neçə dəfə satqın bəy və xan-larla vuruşmuş və fədalı dəstə-lərimizə kömək olmuşdur.

Əhməd bəy isə Milli Hökumət dövründə firqənin Araz kəndlərində olan dayağı-nın saxlanması xərçini ödəyirdi. Bir- birindən xəbəri olma-yan, uzaq məsafədə yerləşən, eyni xoş amallarla qəlbələri çir-pınan şəxslər... Astaranın Lə-vəndivəl kəndində varlı mülkə-dar ailəsində 1905-ci ildə ana-dan olmuş Əhməd bəy Şeyba-ni Ağabəy oğlu da Yədulla xa-nın səsində səs verdi. Astaranın Həkim Nizami adına mədrə-sə-

sində 1913-1923-cü illərdə or-ta təhsil aldıqdan sonra doğma kəndinə dönərək təsərrüfat iş-ləri ilə məşğul olurdu. ADF-nin Astarə komitəsinin üzvü və fə-allarından biri olmaqla illər uzunu məzlumiyət və məhrumiyət içərisində çırpınan xal-qına kömək etmək arzusu ilə yaşadı, bənəslib və imkansızla-ra maddi köməyini əsərgəmə-di.

Şeybanilər nəslinə nəslib

dalı ilə təltif olundu. 1946-cı il-də Ləvəndivəl rayon konfran-sında yerli komitənin birinci katibi və Astarə şəhər konfran-sında isə icraiyyə heyətinin üzvü seçildi və bu işdəki fəa-liyyətinə görə xalqın rəğbətini və məhəbbətini qazandı.

Tarixi 12 Şəhriyər Bəya-niyyəsinə ilhamlanan, daxili ələmi necib hisslərlə zəngin olan, günəşli Muğanda dünyaya göz açan Yədulla xan

qadınlar idi. Odur ki, bütün müharibə illərində tənq (üzüm ağacı) ağacların dibini və cərgələr arası sahələri çayır bas-mışdı. Nər oğullar lazım idi ki, onlara ikinci həyat versin. İşə çıxan adama verilən çörək payı qarnını belə doyurmurdu. Harada yaşaması və işləmə-sindən, tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq hamı üçün qanun-qayda eyni idi. İşə çıxana çö-rək payı verilir... Ailəli adam-

Nisə xanım Şeybani

metr uzaq məsafədə yaşayan həmkəndlilərini yoxlamaq üçün gələn insana millətsevər-likdən başqa ad vermək çətin-dir. Elə burada, bu şadlıqda Əhməd bəy Yədulla xanla görüş zamanı qucaqlaşdı. Və-tən övladlarının şən sədələri yüksəldi.

Əhməd bəy 1951-1954-cü illərdə Ali Partiya Məktəbində təhsil aldı. Oranı bitirdikdən sonra rəhbəriyən tapşırığı ilə Tacikistanda, Qazaxstanda yaşayan və oxuyan həmvətə-nlərimizin dolanışığına yaxın-dan öyrənmək üçün Daşkəndə göndərildi. O, qayıdıqdan sonra Neft Daşlarında siyasi, mədəni-maarif işlərində fəhle və mühəndis yoldaşlara kömək etdi. Ərəb və fars dillərini mükəmməl bildiyindən ömrünün axır zamanlarında həyatını elmə həsr etdi. 1962-1967-ci illərdə Mirzə Fətəli Axundov adına Respublika Mərkəzi Kitabxanasında hər iki dil üzrə tərcüməçi kimi çə-lişdi. "Talış və Gəliş xalqlarının tarixi və etnoqrafiyası" adlı qiymətli əsəri ilə Azərbaycan şərqşünaslıq elmini zənginləş-dirdi. Bakıda 1967-ci ildə dekabr ayının 10-da vəfat etdi.

Varlığı Arazdan qidalanan Yədulla xan Hüseyni isə Araz-ın Kür ilə qucaqlaşdığı yərə, Sabirabada köçdü. O da İndi həyatda yoxdur.

Əmirali Lahurdi (İranlı Mühacirlər Cəmiyyətinin sədri): Əhməd bəy Şeybani Astarə ziyalıları arasında özünəməxsus mövqeyə malik bir insan idi. O öz xalqının azadlığı uğrunda mübarizə aparan görkəmli şəxsiyyətlərlə birlikdə siyasi hərəkata qoşulmuş, Azərbaycan Demokrat Firqəsinin sıralarında yorul-maz fəaliyyət göstərmişdir. Mühacirət illərində elmi araş-dırmaları fəaliyyət göstərmiş-dir. Onun qələmə aldığı əsərlər isə nəşr edilmiş və nəşrə çatdırılmamışdır. Mərhum Şey-baninin müəllifi olduğu bir çox məqalələr "Azərbaycan" ruzna-məsinin bəzəyi idi. Onun arxi-vində qalan yeganə yazısı gör-kəmli İran şairi Əbulqasim Arif Qəzvininin həyatı və siyasi bə-xişlərini özündə əks etdirir.

Kəfə Qafar, tarix elmləri doktoru Əyyub Nəmini, filologiya elmləri namizədi

Oxşar taleli insanlar

Əhməd bəy Şeybani və Yədulla xan Hüseyni

Yədulla xan Hüseyni və ailəsi

olan xeyrəh əməlləri bütün bölgədə tanınan atası Ağabəy kimi davam etdirdi. Ağabəy həməm insandır ki, Rza şahın hiyləsinə qabaqcadan başa düşərək, Astaranın Ərdəbildən qoparılaraq Gilan vilayətinə birləşdirilməsinə görə mərkəzi dövlətə yazılı etirazını bildirmişdi.

Əhməd bəy Şeybani öz rəyyətələrinə və kəndlələrinə Milli Hökumət dövründə torpaq sahələri və ev tikdirib vermiş, on-ların ailə qurması üçün şəxsən özü toy libası və cəhiz xərçəli-ni çəkmişdir. Kənddə ibtidai mədrəsənin və məscidin tikil-məsinin, yoxsul balalarının oxumasının və onların geyim paltarlarına maddi köməklik göstərməsinin vacibliyini Astarə firqə komitəsinin diqqətinə çatdırmışdır. Satqınların, pul-kəsən və qatillərin dəf olunma-sı üçün kəndlilərdən müdafiə dəstələri yaradaraq başçılıq et-mişdir. Əkin və oturaq torpaq-larını rəyyətləri arasında bölüşdürmüşdür.

1945-ci ildə Seyid Cəfər Pi-şəvərinin rəhbəri olduğu "21 Azər" nehzəti qələbə çaldı. Təbrizdə Milli Hökumət qurul-du. Əhməd bəy bütün varidatı-nı xalqımızın bu silahlı mübari-zəsinə, möhtəşəm inqilabın in-kışafına baxış etdi. Pişəvəri qo-şununda Əhməd Şeybani fədalı başçısına, azadixah səhra komandirinə çevrildi. İgidlik və fədakarlığı ilə fərqləndi. Yeni yaranmış azad respublikanın ali mükafatı olan "21 Azər" me-

Hüseyni Əzizxan oğlu və yaşı-lıqlar diyarı Ləvəndivəldə dünyaya göz açan Əhməd bəy Şeybani Ağabəy oğlunun məmləkətimizin tarixində misli - bərabəri olmayan alicənab iş-lərinə sonralar zəncanlı Möhsün xan və Əli xan Osanlı qardaşları, dövləti və əmlakı həddini aşan sərxanbəyli Mə-həmməd Cəlili, Quluəli Xəyya-mi, Qocabəyli Əlixan, əcirlil Nüsret bəy Şahin, gillil Havar xan, həcxcocalı Nəsi bəy, ha-radlı Nəsir bəy, zərgərli-Bəhlül bəy, babaşəkəndli Zəfər bəy, Nəcəfqulu xan Xaqani və baş-qaları qoşuldular.

Əhməd bəy mühacirət dövründə Şamaxı üzümçülük sovxozunda, Yədulla xan isə Şəmkir üzümçülük kolxozunda işləməyə başladılar. Ağır günler idi. Dağıdıcı müharibə-dən yenidən qurtarmış yerli camaatın da maddi durumu çox çətin idi. Kəndlərdə və şəhər-lərdə başpapaqlı kişilər gözə az deyirdi. Əsas işçi qüvvəsi

lar daha çox eziyyət mənə-nəsinə sızılırdılar.

Tələ o ili (1947) xoş gətir-di. Bahar gəldi. Dağ-dərələr, şumlanmış üzüm ağaclarının dibi və cərgələr arası yaşıllığa qərç oldu. Yemlik, qaz ayağı, əvəlik, su arxlarının kənarında bitən qasqqa qanqal köməyə çatdı. Üzümpçülükdə normaları artıqlaması ilə yerinə yetirən Əhməd bəy briqadir təyin olundu. Burada bir neçə il laylıqncə işlədiyi üçün Ali İctimai Elmilər Məktəbinə göndərildi. Əhməd bəyin keçmiş rəyyətlərindən böyük bir dəstəsi üzümçülük kolxozunda çalışırdı. Hüseyna-bi, Nəcəf, Fərəc, Cabbar, Va-hab və Şahab Bənəcəlalilər.

Qafar Kəfə: Ambulatoriya-da həkim köməkçisi işləyirdim. Fərəc otağa daxil olub dedi ki, Bakıdan qonağım gəlib, bize gəl. Getdim. Üz-gözündən hə-mişə tobəssüm yağın, hündür boylu, seliqə ilə geyinmiş Əhməd bəylə mühacirətdə ilk də-fə görüşdüm. Bakıdan yüz kilo-

Teatr və kino sənətimizin zirvələri Həsən və Ənvər Əbluc qardaşları

Bu nəslin mayası zəhmətdən, istedadından, şərəf və layaqlıdan yoxdur. Həsən və Ənvər isə neinki ailənin, bütövlükdə milli teatr və kino sənətimizin zirvələrindən sayılırlar. İnanmırsınızsa sorğu keçirin- böyük də, kişi də Əbluc qardaşlarının təkə adlarını yox, yaratdıqları obrazları, xatirələrə əbədi həkk olunan teatr və kino eserlərini çətinlik çəkmədən sadalayacaq. Əslində yazımız qardaşlar silsiləsindən materialların təqdimatının davamıdır.

Elə isə ilk növbədə ata Abbasqulu kişidən və "Əbluc" soyadının haradan götürülməsindən başlayaq. Sərtərxan üsyanının iştirakçısı təqiblərdən qorunmaq üçün Arazın bu tayına adlayanda gümanına da gəlməzdi ki, 1938-ci ildə Vətəndən- Vətənə sürgün olunacaq. Ondan sənətinin soruşanda "şirniyyətiçiyəm"- demişdi.

Bələcə şəxsi sənədinə nəbat, şirniyyət mənasını verən "Əbluc" fəsiləsi yazıldı. Övlədləri, nəvələri də həmin soyadını igid, layəqətli kişiye, qayğıkeş ataya, babaya məxsus olduğunu danışmaqdan ixtirak duyurlar.

Böyük qardaş fədai atası kimi silaha sarıldı. Növbəti mühacirət illərində İranlı Mühacirlər Cəmiyyətinin Moskvadakı təşkilatının aparıcı simalarından biri oldu. Səmimi və qayğıkeş insan böyük ümidlərlə 88 yaşında orada əbədiyyətə qovuşdu. Seyfulla sürücüliyi seçdi. Mühəndis Heydərin rəsm və illüstrasiyaları rənglər dünyasına bələdçilik etdi.

Həsən və Ənvər isə ələ ilk vaxtlardan Azərbaycanın kino və səhnə sənətinin onların simasında qüdrətli təmsilçilər qazandığını sübuta yetirdilər. Əslində qardaşlar bunu heç

qarşıya məqsəd qoymamışdılar. Sadəcə səhnədə və çəkiliş meydanlarında yaratdıqları çoxminli tamaşaçılara diqqətini etdi. Belə xoşbəxtlik isə nadir hallarda eyni ailənin mənsublarının qismətinə çıxır.

Ailənin üçüncü oğul payı mühacirətdən cəmi 20-25 gün sonraya düşüb. Ənvər yanvarın 6-da Beyləqanda dünyaya gəlib. Belə desək, İMC-nin yaşadıdır. Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun, Moskvada Ümumittifaq Kinematografiya İnstitutunun məzunudur. Əvvəl aktyor, sonra isə rejissor diplomunu alıb. Moskvadakı kurs işində özünü aktyor kimi çəkib. "Pəncərə" filmindəki məktəb direktoru rolu təbiiyyə görə diqqətə layiqdir. Azərbaycanın xalq yazıçısı Çingiz Abdullayevin ssenarisi əsasında çəkilmiş "Tərsinə çevrilən dünya" bədii filminin quruluşçu rejissoru Ənvər Əblucdur. Daxili işlər orqanlarının narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizəsinə həsr olunmuş film bir hissəsi İranda, yerli aktyorların iştirakı ilə lentə alınıb.

Ənvər Əbluc Azərbaycanın eməkdar incəsənət xadimidir. Çəkiyli filmləri sıralasaq gərək 40 ekran əsərinin adını çəkək. "Ağ atlı oğlan", "Aktrisa", "Cavad Heyət varlığı", "Balax və Mədinə", "Həsən Əbluc", "Məhəmməd Hüseyn Şəhriyar", "Söhrab Tahir", "Biriya" "Tabriz" bu necib qəlb sahibinin soykökünə, tarixinə nə dərəcədə bağlılığının əyani inkişafıdır.

Həsən Cəbrayilov

Telekinematografin istedadlı nümayəndəsi Adil Abbasov

Milli audiovizual mədəniyyətin - telekinematografin istedadlı nümayəndəsi Adil Abbasov 18 avqust 1951-ci ildə Tehranda anadan olmuşdur. Ümumittifaq Dövlət Kinematografiya İnstitutunun kinooperatorluq fakültəsini bitirib (1984). Hazırda "Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri" QSC-nin "Azərbaycan telefilm" yaradıcılıq birliyində ali kateqoriyalı kinooperator vəzifəsində çalışır. Öz zövqü və peşəkərligi ilə milli televiziyanın vizual sa-

həsində yeni estetik formalarda işləmiş və operator məktəbinin inkişafında müstəsna rol oynamışdır. Həmişə yaradıcılıq axtarışında olan novator kinooperatorun adı çəkilən filmlərdən savayı onlarla televiziya proqramlarının ərsəyə

gəlməsində böyük zəhmət olmuşdur.

Filmoqrafiyasında 80-ə yaxın irilixirdalı ekran əsərinin adı var. İmkan xaricində olduğundan yalnız bir qisminin adlarını çəkmək istərdik. "Ordubad" (1983), "Maestro" (1988), "Novruz" (1995), "Avşarlar" (1996), "Səhnəimizin Yaşarı" (1996), "Səsin Mecnunu" (2002), "Yeddi oğul istərem, birçə dəne qız gəlin" (2002), "Yorulmamışam. Rövşən Behçət" (2007), "Gün keçdi" (2012) və sair.

A.Həsənov

O, 1930-cu il mart ayının 22-də Ərdəbil şəhərində dünyaya gəldi. Könlüləri ovsunlayan neçə-neçə nəğmələri, səhnə obrazla-

Rübabe xanım mədəniyyət evlərində mələhətli, yarıqlı, gözəl səsə malik olduğunu neçə-neçə insanın rəğbətini qazandı.

və s. operalarda gözəl ifası və rolları ilə yaddaşlarda qaldı.

1955-ci ildə Asef Zeynalı adına musiqi məkte-

"Qara Gile" mahnısı ilə qəlbləri ovsunlayan müğənni

ri, xüsusilə Leylisi ilə qəlblərdə özünə əbədi məskən saldı...

1946-cı ildə Seyid Cəfer Pişevərinin rəhbərliyi ilə yaranmış Milli Hökumət zamanı Rübabe xanım mədəniyyət evlərində, konsert salonlarında "Qara Gile" xalq mahnısı ilə səhnəyə çıxdı. Günümüzə püxtələşir, ustad müğənni kimi müxtəlif xalq mahnısını, təsnif və muğamları ifa edirdi.

1946-cı ilin azər (dekabr) ayının 12-də Azərbaycan Milli Hökuməti qanununda boğuldu. İqlabçı fədailər Arazın o tayına - qan qardaşlarına pənahnə gətirdilər.

Onlardan biri də Xəlil kişi idi. Əvvəl ailəsi ilə birlikdə Şemkirde məskunlaşdı.

O, 1954-cü ildən Azərbaycan Opera və Balet Teatrının solisti idi. Rübabe xanım Ü. Hacıbəyovun "Leyli və Mecnun"unda Əslilə, "Şah İsmayıl"ında Ərəbzəngi, M. Moqaməyevin "Aşiq Qərib"ində Şahsenem, Ş. Axundovanın "Gəlin qayası"nda Sənem

binde Seyid Şuşinski-nin sinfini bitirdi. O, muğam, təsnif və xalq mahnılarını ifaçısı kimi də məşhurlaşdı. Güclü, təsirli və müxtəlif çalarlı səsə, orijinal ifaçılıq üslubuna malik bir sənətkar kimi yetişdi.

Rübabenin orijinal ifaçılıq üslubundan həsrətli Araz, insanların nisgillə boylanırdı. Şəhriyarın "Heydər babaya salam" poeməsindəki aylıq motivləri əbədi olaraq Azərbaycan xalqının zəka və qəlbində qızıl hərflərlə həkk olunub.

Rübabe Xəlil qızı Muradova qəlbində Araz, ana vətən və Təbriz həsrəti ilə gözlerini yumub əbədiyyətə qovuşdu.

Əli Dəsti

Fotoşekillər danışır

İranda Milli Məclis Səlimqulov Mahammad Səlimqulov musiqi müğənni

Novruz Feyzullayev, müğənni

İranda Mahrux İşraqi oxuyur

İranda Mahrux İşraqi oxuyur

Balas Azeroğlu
xalq şairi

Vüsal körpüsü

Körpü olmaq istəyirəm,
Arazın üstündə bir körpü.
Əsrlərlə ölçülsün onun ömrü...
Bir körpü olmaq istəyirəm,
Arazın üstündən sovuşdura bilim.
Ayrı düşənləri qovuşdura bilim.
Arazın üstündən sovuşdura bilim.
Bir körpü olmaq istəyirəm,
Hicran daşlarından hörsünler onu,
Daha hicran olmasın.
Kəsməsin insanların yolunu,
Adı "Vüsal körpüsü" olsun
İnsanlar keçsin üstündən,
Vətəndən Vətənə.
Kaş o körpüdən keçmək.
Qismət ola bir gün mənə...

Azərbaycanım

Təbriz bir igiddir eli yaraqlı
Bakı bir gəlidir üzü duvaqlı.
Azadlıq həsrətli, birlik soraqlı,
Mənim doğma yurdum, Azərbaycanım!

Təbriz bir gözümdür, Bakı bir gözüm,
Onların hər biri ən şirin sözüüm.
Bəs bu ayrılığa nə qədər dözüüm?
Mənim doğma yurdum, Azərbaycanım!

Bu təzə nağıl, təzə söz deyil,
Sinəmdə alışan təzə köz deyil!
Ancaq neynəyim ki, ürək "yaz" deyir,
Mənim doğma yurdum, Azərbaycanım!

Arif Səfa

Bizdən uzaq ulduzların
Təbəssümü deyim ona;
Bu həyatı dərk etmədən
Yaşamağın nə mənası...
Ana-ana!
Sənin haqqın azadlığın
Ümid olub,
Baxışların Ümid yolu,
Övladların igid olub,
Övladına döşlərindən
Süd vermisen.
Gözlerindən, od vermisen.
Vətənə də ana deyib,
Bir müqəddəs ad vermisen.
Sən anasan,
Sən vətənsən.
Qoy mən deyim vətən-ana!
İndi sənin, övladların
Məşəl kimi yana-yana,
Əsarətə fəlakətə,
Qılınc çəkir.
Azadlığın sənə üstə
Qucaq-qucaq
Ulduz tökür.
Vətən daha nə inlə sen,
Nə tapdalan!
Sən ki, odlar diyarsan,
Qoy alovla dönsün balan!

Tariyel Ümid
İrənlı Mühacirlər Cəmiyyəti
ədəbi birliyin sədri

Odlar diyarı

Bu dağları tanıyıram,
Bu dağların hər daşına
Kəkləklərin ayağından
Xına düşüb.
Şalaləsi dərələrlə pancələşib,
Bülbül dinib, gül öpüşüb.
Bu dağlara yağış yağıb,
Narın-narın.

Bakıdan Təbrizcən

Biz ki, özge deyilik
Bölünək bölük-bölük.
Bir obayıq, bir elik
Bakıdan Təbrizcən.

Müjdələneydi dağ-dağ
Uçaydı həsrət, tələş.
Bir məclis quraydıq kaş,
Bakıdan Təbrizcən

Vüsal olsa nə dərdim.
Quşlarla bəhs edərdim
Mən piyada gedərdim,
Bakıdan Təbrizcən.

Mədinə Gülgün

**Söhrab
Tahir**
xalq şairi

Yaxşılıq

Bir Allah var - yaxşılıqdır gözümde,
O var olub hər adamın özündə
Göz Allahı sən yaxşılıq sözündə,
İnsanların pənahidir yaxşılıq.
Allahların Alahıdır yaxşılıq.

Yaxşı olma yaxşılıqdan öteri,
Yaxşılıq et qoy olmasın xəbəri.
Ək, dünyaya bira yüzdür səməri
Qızıl taxıl dənəsidir yaxşılıq.
Zemilərə dənəsidir yaxşılıq.

O üreyin fəryadıdır, harayı,
O, başərin qızıl xislet sarayı,
Bu dünyada hər adamın öz payı,
Xalqa yaxşı oğulluqdur yaxşılıq,
Salamatlıq, "sağol"luqdur yaxşılıq.

Aldım onun sorağını tanışdan,
Gizlənməmiş bir məhrəbən baxışda.
Kömək oldu mənə o hər qarışda
Kömək olsun, borc olmasın yaxşılıq.
Borc olsa da mərc olmasın yaxşılıq.

Boş ələdə yaxşı olar adamlar,
Xəsisləşər əli dolu olanlar
Ələ baxar, dilə baxar qalanlar,
Aç əlini, ovcundadır yaxşılıq
Danış, dilin ucundadır yaxşılıq.

Kim desin?

Bir yurdum var idi,
Ucsuz- bucaqsız,
Mən bunu deməyim, söylə kim desin?
Yanıram, ay ellər, odsuz-ocaqsız,
Mən bunu deməyim, söylə kim desin?

Bir ucu Əraqdır, bir ucu Dərbənd!
Yağı qılıncı ilə doğranıb bənd-bənd!
Xalqımız məhv olub el-əl, kəndbəkənd,
Mən bunu deməyim, söylə kim desin?

Dərbənd bəndə düşüb kafir əlində,
Borçalı böğulur yad kələfəndə!
Göyçəm qan ağlayır xain əlində,
Mən bunu deməyim, söylə kim desin?

Qəzvinim danışır özge dilində,
Türkmənəm inləyir yadlar fəllində!
Qarabağ əsirdir yağı əlində
Mən bunu deməyim, söylə kim desin?

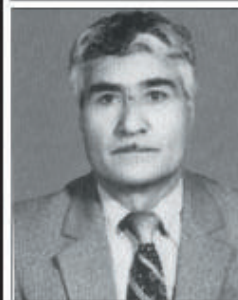
Bütün bölünməşlər birləşib axı,
Birləşib səsləri gurlaşib axı.

Xəvər Qəhrəmani

Birləşən ürəklər qorlaşib axı,
Mən bunu deməyim, söylə kim desin?

Xəvər, ürəkleri eyləmə kabab,
Bu xalq düşmən ilə çəker haqq-hesab.
Yadlara verilər qəti son cavab,
Mən bunu deməyim, söylə kim desin?

**MÖHSÜN
QARDAŞ**
(XOŞKINABI)

AŞIQ HÜSEYN CAVAN

Aşiq, niyə belə məlul baxırsan?
Baxışın yandırır hər əhli dil.
Mənim də qəlbimi oda yaxırsan
Gülüstan bağının şeyda bülbül.

Səsinə həsrətlik xeyli zamandı
Sən elin dilisən, susma, amandı!

Ümid məşəlini qoyma sönməyə,
Dolanma pərişan-boynu bükülü.

Aşiq, yandırdadı bir axşamçağı
Hey dolub-boşaldı Gülüstan bağı.
Ataraq kəlləyə sən də papağı
Gah "yarım" deyirdin, gah da dildilid.

Başqa ələm idi o axşam bağda
Səsinə səs verdi quşlar budaqda.
Hayif, o günlərə qaldı uzaqda
Nəmərdlər ayırdı mizrabdan əli.

Sən ayrı düşəli doğma elindən
Xalqın nələr çəkdi düşmən əlindən
Gəl evəz ələyək sazı, silahla
Qoyulsun bir azad dövrün təməli.

BAŞ REDAKTOR:
Rəhim Hüseynzadə

Redaktorlar:
Həsən Ahəngi
Həsən Babai

**Qəzet 18 yanvar
1994-cü ildə dövlət
qeydiyyatına alınıb.**

Hesab nömrəmiz
Bankın adı: "Kapital bank" in
1 sayı Yasamal filialı
Hesab nömrəsi
AZ280AIB33080019443302338103

VÖEN: 1301812021

**Ünvanımız: Bakı 9,
Əli bəy Hüseynzadə 66,
Tel: (012) 594-53-94**

e-mail: irmuhacir@mail.ru

**Qəzet "İrənlı Mühacirlər
Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin
kompüter mərkəzində yığılıb.
"Son Dakika" mətbəəsində
çap olunub.**

Tiraj: 250